

	Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
	Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 1 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

1. AMAÇ

ÖRNEK A.Ş. birimlerinde, kısmen veya tamamen kontrol altında tutulabilen ve etkileri önemli seviyede olan çevre boyutlarının belirlenmesi ve bunlara göre ÇYS uygulamalarına yön verilmesi.

2. KAPSAM

ÖRNEK A.Ş.'in faaliyet gösterdiği tüm birimlerde (şirket merkezi, şantiyeler, atölyeler, makina park sahaları, vb.) bu prosedür uygulanır.

Birimlerdeki rutin veya rutin olmayan (örneğin devreye alma) tüm faaliyetler, taşere edilenler de dahil olmak üzere, bu prosedür kapsamında ele alınır.

3. REFERANSLAR

ISO 14001 Madde 4.3.1

ÇYS-03 Çevre Mevzuatı ve Diğer Şartların Takibi prosedürü

4. TANIMLAR

Bakınız ÇYS-06-T01 Çevre Yönetim Sistemi Tanımları

5. SORUMLULUKLAR

5.1 Prosedürün onaylanması

Bu prosedür Genel Müdür tarafından onaylanır ve yürürlüğe sokulur.

5.2 Prosedürün yürütülmesi

Birimlerin SEÇ sorumluları bu prosedürde tariflendiği şekilde kendi birimleri için çevre boyut ve etki değerlendirmesi çalışmalarının planlaması, koordinasyonu ve icrasından sorumludur.

Yapılacak bu çalışma esnasında, birimde görev alan yönetici, uzman, vb. pozisyonlardaki çalışanlar kendi konularında SEÇ sorumlusuna destek olacak ve bilgi aktaracaktır.

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür

Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 2 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

Çalışanlardan ne şekilde bilgi alınacağı veya prosedür içinde yapılması öngörülen çalışmalara ne şekilde katılacakları konusunda SEÇ sorumlusu serbesttir. Birim faaliyetlerinin yapısı, çalışanların nitelikleri ve deneyimleri ve diğer faktörlere göre yöntemini sistematize edecektir.

6. PROSEDÜR

6.1 Genel esaslar

Bu prosedür kapsamında anılan çalışmalar ÇYS-02-F01 Çevre Boyut ve Etkileri Değerlendirme Formu kullanılarak yapılacaktır.

6.2 Uygulama alanlarının belirlenmesi

Çevre boyut ve etkilerinin analiz edilebilmesi için öncelikle birimde süren faaliyetlerin uygulama alanlarına göre ayrımı yapılmalıdır. Uygulama alanları lokasyonlar şeklinde (örneğin, ofisler, kamp sahası, ambarlar, atölye, inşaat sahası, vb.) oluşturulabileceği gibi iş grupları/faaliyetler (kazı, beton üretimi, montaj, taşıma, kaynak işleri, vb.) şeklinde de ele alınabilir. Ayrıca, her iki yaklaşım aynı anda kullanılabilir.

Lokasyonlara göre uygulama alanları tespit edilirken mümkün olduğunca fiziki sınırların tanımlanabilir olmasına dikkat edilmelidir.

İş gruplarına göre uygulama alanları belirlenirken ise benzer çevre boyut ve etkileri gösteren faaliyetlerin aynı grup altında toplanmasına çalışılmalıdır.

Oluşturulan uygulama alanlarının her birisi için ÇYS-02-F01 Çevre Boyut ve Etkileri Değerlendirme Formu kullanılarak ayrı bir çalışma yapılır.

6.3 Mevzuat ve diğer şartlar

Gerçekleştirilecek çevre boyut ve etkileri değerlendirme çalışmaları öncesinde, birimde sürdürülen faaliyetlere ilişkin tüm yasal mevzuat, mahalli idarelerin regülasyonları ve işveren idarelerin ilgili yaptırımları gözden geçirilmeli ve bunların bir envanteri oluşturulmalıdır.

Bu çalışmanın nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği ÇYS-03 Çevre Mevzuatı ve Diğer Şartların Takibi prosedüründe ele alınmaktadır.

Yasal ve diğer şartlar, çevre boyut ve etkilerinin değerlendirilmesinde girdi olarak kullanılacaktır.

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür

Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 3 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

6.4 Çevre boyut ve etkilerinin belirlenmesi

Ele alınan bir uygulama alanı için, çevre boyutlarının belirlenmesi ve bununla ilişkili çevre etkilerinin değerlendirilmesi üç aşamada gerçekleştirilir:

- Boyutların belirlenmesi
- İlişkili çevre etkilerinin belirlenmesi
- Etkinin önem derecesinin değerlendirilmesi

Çevre boyutu ile çevre etkisi arasındaki sebep-sonuç ilişkisi sürekli gözönünde bulundurulmalıdır (çevre boyutu neden, çevre etkisi sonuçtur). Örneğin, makina ve ekipmanlardan yağ sızıntı ve kaçağı çevre boyutu, bunun sonucunda oluşan toprak ve su kirliliği ise çevre etkisidir.

Çevre boyutlarının belirlenmesi aşamasında, uygulama alanı (fiziki alan veya iş grubu) kapalı bir kutu olarak değerlendirilir. Çevre açısından bu “kutu” şu yönleri ile ele alınır: Girdiler, Çıktılar, Atık ve Emisyon.

Girdiler

Hammadde, yarı mamul, enerji, ve diğer doğal kaynaklar. Diğer uygulamaların çıktıları.

Çıktılar

Uygulamanın sonucunda elde edilmesi tasarlanan “ürün”.

Atık

Faaliyetlerin yürütülmesi esnasında veya sonucunda “çıktı” dışında ortaya çıkan her türlü yararsız madde, ıskarta, ambalaj malzemeleri, sıvı, yağ, vb.

Emisyon

Havaya, suya ve toprağa kontrolsüz biçimde bırakılan her türlü madde (sıvı, gaz, toz, vb.)

Çıktılar hemen her zaman girdilerden daha azdır ve dolayısıyla uygulamalar atık ve emisyon üretirler. Uygulama alanları değerlendirilirken tespit edilen atık ve emisyonlar çevre boyutu olarak kabul edilir.

Çevre boyutlarının tespitinde şu durumların her biri gözönünde bulundurulmalıdır:

- Normal çalışma koşulları
- Olağan dışı çalışma koşulları (devreye alma, duruşlar, vb)

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür

	Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
	Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 4 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

- Öngörülebilir acil durum koşulları
Çevre boyutlarının belirlenmesinden sonra bunlarla ilişkili çevre etkileri tariflenir. Bir çevre boyutunun birden fazla sayıda çevre etkisi olabileceği düşünülmelidir. Aşağıdaki başlıklar çevre etkilerinin tariflenmesinde ve bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla göz önünde bulundurulur:

- Enerji tüketimi
- Su tüketimi
- Toprak tüketimi
- Hava kirliliği
- Sıvı atık deşarjı
- Katı atıklar
- Kimyasal atıklar
- Gaz emisyonları
- Su ve toprak kirliliği
- Toz
- Gürültü
- Eko-sistemlerin bozulması

6.5 Çevre etkilerinin önem derecelerinin değerlendirilmesi

Çevre etkilerinin her biri aşağıda sıralanan kriterler ışığında değerlendirilir. Birimler kendi özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı kriterler geliştirebilirler.

Yasal yaptırım

Etkiye ilişkin yasal bir yaptırım var mı?

İşveren şartları

Etkiye ilişkin işverenin koymuş olduğu düzenlemeler var mı?

Etkinin büyüklüğü

Etkinin miktarı, ciddiyeti, etkilediği alan (etkinin sınırları), devam etme süresi, ortaya çıkma ihtimali, kontrol altına alma zorluğu ve maliyeti, etkiyi düzeltmenin zorluğu ve maliyeti

Yasal yaptırım ve işveren şartları “Var-Yok” şeklinde ilgili formda yer alacaktır.

Etkinin büyüklüğü kriteri ise subjektif bir değerlendirmeye tabidir. Etki büyüklüğünü tanımlamak için 1-5 arası bir skala üzerinde tamsayı bir puanlama yapılacaktır. Etkinin büyüklüğünün en üst seviyede olduğunun değerlendirilmesi halinde 5, oldukça önemsiz olduğu düşünülüyorsa 1

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür

	Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
	Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 5 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

puan verilecektir. Burada amaç, tespit edilmiş olan çevre boyutlarına ilişkin etkilerin, etki büyüklüğü başlığı altında verilen noktalar açısından bir derecelendirmeye (sıralamaya) tabi tutulmasıdır.

Yapılan çalışma ışığında hangi çevre etkilerinin önemli olduğu ve Çevre Yönetim Programı içerisinde değerlendirilmesi gerektiğine karar verilir. Bu aşamada finansal, teknolojik, vb. faktörler gözönünde bulundurulur.

Eğer bir etkiye ilişkin yasal veya işveren şartları mevcut ise o çevre etkisi önemli olarak kabul edilir ve Çevre Yönetim Programında ele alınır. Bununla beraber, etkiye ilişkin yasal veya diğer şartlar mevcut olmasa bile etkinin büyüklüğüne göre önemli çevre etkisi olarak değerlendirilmesi söz konusu olabilir.

6.6 Çevre boyut değerlendirmelerinin zamanlaması

Şantiyelerde henüz mobilizasyon aşamasının öncesinde tüm uygulama alanları için çevre boyut değerlendirme çalışması yapılır. Projenin ilerleyen aşamalarında uygulama alanlarında yaşanabilecek değişimler, yeni faaliyet konularının eklenmesi veya mevcut faaliyetlerde yapısal değişikliklere gidilmesi durumunda sadece etkilenen uygulama alanları için olmak üzere çalışma tekrarlanır.

Sabit birimlerde ise (merkez, makina parkları, vb.) en az iki yılda bir tüm uygulama alanları için çevre boyut değerlendirme çalışmaları revize edilir.

Her türlü birimde, çeşitli sebeplerden dolayı çere boyut ve etkilerinde eğer bir değişiklik olduğu düşünülüyorsa veya değerlendirmelerde öngörülenler ile gerçekleştirmeler arasında kayda değer farklılıklar olduğu gözlemlenirse, ilgili uygulama alanları için çevre boyut ve etkileri değerlendirme çalışmaları revize edilir.

6.7 Gözden geçirme ve onaylama

SEÇ sorumlusunun yapmış olduğu çevre boyut ve etkileri değerlendirme çalışmaları öncelikle birim yöneticisi tarafından onaylanır.

SEÇ sorumlusu birim yöneticisinin onayladığı analizlerin bir kopyasını Yönetim SEÇ temsilcisine iletir. Yönetim SEÇ temsilcisi değerlendirmeleri gözden geçirir ve gerekli görürse düzeltme talebinde bulunabilir.

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür

	Çevre Yönetim Sistemi Prosedürleri	
	Çevre Boyutlarının Değerlendirilmesi	Sayfa 6 / 6 Tarih Revizyon 0 Belge ÇYS-02

Son halini alan çalışmaların bir kopyası birimin SEÇ sorumlusu, bir kopyası da Yönetim SEÇ temsilcisi tarafından muhafaza edilir.

6.8 Bağlı dokümanlar

- ÇYS-02-F01 Çevre Boyut ve Etkileri Değerlendirme Formu

7. REVİZYON KAYITLARI

Tarih	Rev.	Açıklama	Sorumlu
01.09.20..	0	İlk yayın	

Hazırlayan:	Onaylayan:
Yönetim SEÇ Temsilcisi	Genel Müdür